

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio II. Quo pacto amare nosmetipsos magis debeamus, quàm
proximum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Quo pacto plus amare nos ipsos debeamus, quam proximum. Se. II. 209

dicitur illud Aristotelis 9. Ethicorum, cap. 8. supra citatum: Amabile ad alterum est ex amicitia ad se. Quamam verò sit, & in quibus rebus consistat major hæc dilectio sui ipsius, quam proximi, dicitur Sectione sequente.

SECTIO SECUNDA.

Quo pacto amare nosmetipsos magis debeamus, quam proximum.

I. QUOAD ordinem Charitatis, post Deum, qui primas sibi hac in parte absque omni controversiâ vindicat, diximus hominem amare magis debere seipsum, quam proximum. Ad clariorem verò hujus intelligentiam notandum, perfectionem amoris esse triplicem, intensivam, quæ in pluribus intensiois gradibus in actu sita est; objectivam, seu ut plura & perfectiora quis objecta alicui velit; & appetitivam, hæc verò nec in intensioe amoris, nec objectorum perfectione, sed in ipsâ substantiâ actus, ejusque tendendi modo consistit, per illum namque ita amans in aliquem fertur, ut eum alteri præferat, taliq; modo circa illum afficitur, ut si bonum aliquod dandum, vel optandum esset, ei potius illud daret & optaret, quam alteri.

II. Dico primò cum S. Thoma hic, quæst. 26. a. 4. Corpore, in iis quæ spectant ad peccatum tenetur homo plus seipsum appetitivè amare quam proximum, imò quam totam aliquam communitatem: unde non ob particularis tantum hominis, sed nec pro totius mundi salute vel minimum peccatum veniale licet admittere. Hoc etiam cum S. Augustino in Psalmum 5. communis docet Theologorum sententia. Præterea idem Sanctus Doctor libro de mendacio, cap. 20. ait nec pro pudicitia defendendâ, nec pro aliâ re quacunq; licitum esse dicere mendacium.

III. Ratio conclusionis est, implicat namque in terminis peccatum in ullis unquam circumstantiis esse licitum, peccatum siquidem, quantumcunque illud fingat quis ob bonum finem fieri, semper displicet Deo: Charitas etiam inclinare nequit ad aliquid, quod ullo modo tendit ad destructionem Charitatis, quod sit ab omni peccato. Hinc S. Paulus ad Romanos, c. 3. v. 8. blasphemos censet eos, qui dicebant, Faciamus mala ut eveniant bona. Dixi peccatum in nullis circumstantiis esse licitum; si enim aliquid, quod aliâ esset peccatum, à quibusdam circumstantiis honestetur, ut surreptio alieni in extremâ necessitate, nil vetat illud licitè fieri posse.

IV. Communis etiam Theologorum sententia affirmat contra Capreolum in 3. Dist. 27. q. 1. a. 3. nunquam ob quemcunque etiam finem esse licitum velle absolutè carere gratiâ; quantumcunque id ad tempus tantummodo quis velit, nec etiam posse velle perpetuò ab æternâ beatitudine excludi, quantumvis hæc tum gratiæ, tum beatitudinis carentia; absque omni culpâ contingeret: ita Valentia hic, Disput. 3. quæst. 4. puncto 3. Caietanus, Bannez & alii communiter. Ratio hæc assignatur; id enim ad nullum finem potest conducere, nec ad Dei gloriam & honorem cedere, & Charitas, ut dici solet, domi incipit, sicque ut sit ordinata, se quoad bona spiritualia ad vitam æternam conducentia, aliis præferre debet. Dixi, quoad bona ad vitam æternam con-

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

ducentia; in aliis namque bonis spiritualibus, ut scientiis & similibus potest, imò tenetur homo varias ob causas proximum seipsum sibi anteferre. Confirmatur: privatio enim illa gratiæ est malum gravissimum, & mors animæ, sicut ergo, ut dici solet, homicidium etiam involuntarium alicujus hominis, quodque omni culpâ vacat, velle non licet, ita à fortiori velle quis nequit mortem animæ.

Objicies illud Moyse Exodi c. 32. v. 31. & 32. ubi Deum alloquens sic habet: Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti. Simile etiam fecisse videtur S. Paulus ad Romanos nono dum dicit, Optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis. Variæ horum Scripturæ locorum sunt explicationes, quas fuse recenset Cornelius à Lapide in caput 32. Exodi, & in caput nonum Epistolæ ad Romanos.

Ad primum itaque de Moyse, optima videtur interpretatio S. Augustini quæst. 147. ubi ait Moysem ex vehemente desiderio ut Deus gravissimam illam culpam populo Israëlítico condonaret, usum esse locutione hyperbolicâ, ut hunc suum affectum ostenderet, non tamen absolutè voluisse deleri de libro vitæ. Moyse itaque, inquit S. Augustinus, hoc dixit securè, cum seiret Deum illum non deleturum. Sicut, inquit Cornelius, si filius videns servum aliquem sibi charum è domo justè ejiciendum dicat Patri, aut eum non ejicias, aut si id facis me quoque ejice. Hanc itaque expositionem amplectuntur Liranus, Abulensis, Lipom. & alii.

S. Paulus etiam non habuit absolutum desiderium ut esset anathema, seu excluderetur à beatitudine, sed tantum conditionatum, nempe si ad salutem Judæorum omnium conduceret, & sine suo peccato fieri posset. Quod etiam fortassis Moyse quis suo modo applicaverit. Quamvis ergo absolutum desiderium exclusionis à beatitudine ob salutem proximorum non permittatur, conditionatum tamen, quatenus scilicet tot animarum salus, innumerorumque peccatorum & blasphemiarum quæ à damnatis in inferno contra Deum proferrentur impeditio, ex cuius exclusione è cælo sequeretur, & ad majorem Dei gloriam faceret, licitum esse dicitur, & laudabile. Hoc modo ait S. Chryostomus Divum Paulum optasse in æternum perire, imò, ut nonnulli dicunt, æternis pœnis addici.

Ex dictis inferunt aliqui, sicut non licet cuiquam optare carere omni gratiâ & gloriâ ob salutem proximi, ita nec posse nos ob quemcunque finem proximo majorem sanctitatem velle, imò nec similem intensius velle quam nobis. Hoc tamen mihi non videtur admittendum; cui enim pio non placet Beatissimam Virginem plures gradus gratiæ, consecutam esse, & ad altiorem excellentioremque sanctitatis perfectionem, quam ipse habet pertigisse? Sicut enim de aliis ipsius privilegiis, singularibusque ei præ nobis collatis à Deo beneficiis gaudere & letari possumus, ita & quod nos virtute & gratiâ excedat: imò sanctissimi viri, & in Virginem, ad quod omnes conari & collineare debent, tenerrimè affecti, gaudent, non solum quòd ipsos, sed quòd omnem Sanctorum & Angelorum multitudinem in sanctitate, omniq; virtutis genere superet. Quod etiam de Apostolis existimo, suo modo dicendum. Et sanè in cælo videntur Sancti aliis Sanctorum de singularibus quibusdam beneficiis, quæ præ ipsis à Deo obtinuerunt, ut de martyrio &

Procedit exclusio de bonis spiritualibus ad vitam æternam confluensibus.

V. Virum Moyse hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti. Simile etiam fecisse videtur S. Paulus ad Romanos nono dum dicit, Optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis. Variæ horum Scripturæ locorum sunt explicationes, quas fuse recenset Cornelius à Lapide in caput 32. Exodi, & in caput nonum Epistolæ ad Romanos.

VI. Divi Augustini circa illud Moyse in interpretatio.

X. Sicut, inquit Cornelius, si filius videns servum aliquem sibi charum è domo justè ejiciendum dicat Patri, aut eum non ejicias, aut si id facis me quoque ejice.

VII. Qua ratione S. Paulus optabat esse anathema à Christo pro fratribus suis.

Desiderium conditionatum exclusionis à beatitudine dicitur licitum.

VIII. Licetne alicui velle proximo majorem sanctitatem, quam sibi.

Pii omnes gaudent Virginem Matrem cum illis in sanctitate excedere.

Sancti in cælo gaudent quòd alii quidam Sancti eos in gloriâ superent.

TOM. II.

similibus gratulari, imo & quod ipsos gloria superent, ergo non est cur idem in hac vita nequeat fieri de sanctitate & gratia, saltem in quibusdam particularibus casibus.

IX.

Bona quaedam nostra, etiam spiritualia possunt interdum, imo debent bonis spiritualibus proximi proponi.

Dico secundò: Bona spiritualia proximi, quæ ad ejus animæ salutem necessaria sunt, bonis nostris etiam spiritualibus, ad quæ nec præcepto obstringimur, nec ad animæ nostræ salutem sunt necessaria, possunt, imo interdum debent anteferi: ita Valentia citatus, & communis Theologorum sententia. Ponamus exempli gratia concionatorem aliquem, qui dum vacat divini verbi prædicationi, seque hac in re sedulo aliorum salutem impendit, ponamus inquam, eum advertere minorem se in privatis pietatis exercitiis fervorem sentire, quam dum sibi vacaret, vitæque contemplativæ se totum addiceret, hic non solum potest (cum spiritualia hæc exercitia non sint sub præcepto, sicque eorum omisio sit licita) sed etiam tenetur in concionandi adhuc munere persistere, cum fructuosissimi, ut suppono, sint ejus labores, plurimumque ad Dei gloriam & honorem faciant. Nec dubitari potest quin Deus hanc ejus jaçturam postea ex suâ munificentia uberrimè sit compensaturus.

X.

Vitam suam quisque tenetur interdum pro salute proximi exponere.

Hinc à fortiori sequitur, debere quemque bona sua temporalia animæ proximi, bonisque ad illius salutem pertinentibus posthabere: imo, si proximus in extremâ sit necessitate, Spesque certa sit fore ut ei queat succurrere, nec alius sit eum juvandi modus, sequitur inquam, teneri unumquemque, etiam cum vitæ periculo illi superpetias ferre: ita S. Thomas quæst. 26. artic. 6. ad 3. Valentia hic, Disp. 3. quæst. 4. punct. 3. & alii communiter. Hinc S. Augustinus de Mendacio, cap. 6. sic habet: *Temporalem vitam suam pro aternâ vitâ proximi non dubitabit Christianus amittere.* Defumitur verò hæc doctrina ex illo Joannis 3. vers. 16. *Et nos debemus pro fratribus animas ponere.*

XI.

Quinam cum probabili tantum spe tenentur proximo succurrere in extremâ necessitate.

Dixi, si sit certa Spes fore ut ei succurrat, si enim sit dubia subventio, ægrè tenebitur quis id tentare, nisi ii, quibus ex officio incumbit aliorum salutem curare, ut sunt parochi, & alii nonnulli, hi enim, si probabile sit, fore ut se hoc modo exponendo, proximum sibi subditum in extremâ necessitate constitutum, in certo scilicet periculo aternæ damnationis, juvent, & ex illo periculo eximant; hi, inquam, teneri videntur hoc atterere, & cum vitæ propriæ periculo illi subvenire.

XII.

Ad quid in periculo gravi proximi tenentur ii, qui habent curam animarum.

Si verò periculum damni prædicti spiritualis proximi non sit extremum, tenetur quidem unusquisque cum aliqua bonorum temporalium jaçtura ei succurrere, non tamen se vitæ periculo exponere. At si periculum spiritualis hujus damni in proximo sit grave, quamvis non extremum, ii qui curam animarum habent teneri videntur ei, etiam cum vitæ periculo succurrere, si Spes certa sit subventionis; ex justitiâ namque ad hoc obligantur. Quare pastores ovibus suis prospicere tenentur, & quæ ad salutem iis necessaria sunt providere: unde nec fugere tempore pestis citra peccatum possunt, nec officium relinquere, nisi alios loco suo curent, qui hoc munus congruè obeant, & in gravi necessitate constitutis subsidia spiritualia suppedient. Tandem, si quis necessitati spirituali proximi, sine gravi suo incommodo subvenire possit, tenetur, idque ex obligatione gravi, si necessitas sit gravis, ex levi, si levis. Ex his particulares casus, qui occurrunt, facile decidentur.

Non licet Pastoribus tempore pestis fugere.

SECTIO TERTIA.

Comparatio nostri cum proximo circa bona temporalia.

QUOD ad primum, omnino amplectendum videtur, quod cum S. Thoma hic, q. 26. art. 3. Corpore, docent passim Theologi, quemlibet scilicet privatum teneri Rempubicam sibi bonisque suis anteferre: unde in gravi illius necessitate, non milites tantum, qui ex justitiâ obligantur, utpote stipendio ad hoc conducti, sed quisquis alius qui est illius membrum, vitam pro illius incolumitate debet ex charitate exponere. Nonnulli tamen, ut Richardus in 4. Dist. 45. art. 2. q. 5. & Sylvester verbo *Ecclesia* aiunt hoc solum esse consilii.

Deinde in bonis corporalibus, quæ ad vitæ sustentationem non sunt necessaria, possumus proximum nobis antepone, & bona nostra illi in æquali nobiscum necessitate constituto largiri; nullo enim jure obligamur ad hæc bona nobis conservanda. Cum tamen, ut ait S. Thomas citatus art. 4. quisque sibi propior sit quam alteri, posset is hæc bona in dictis circumstantiis honestissimè, & salvâ Charitatis lege sibi retinere.

Addo ulterius, quamvis magis inclinationi Charitatis sit conformis, uti diximus, amor respectu suiipsius quam proximi, ubi nulla est obligatio cum peculiariter diligendi, cum honestus amor suiipsius juxta S. Thomam supra citatum sit regula amoris proximorum: existimo nihilominus, quando quis peculiarem obligationem non habet vitam suam conservandi, sed vita solummodo cum vitâ comparatur; existimo, inquam, posse aliquem, non licitè tantum, sed laudabiliter vitam suam pro amici, aut alterius proximi vitâ servandâ exponere, & pro eo mortem oppetere: ita post Bannem citatum, & Aragonium docet Valentia Disp. 3. quæst. 4. punct. 3. Victoria Relect. de homicidio num. 27. Toletus lib. 5. summa cap. 6. Azor tomo 2. lib. 12. cap. 4. quæst. 2. Lessius de Justitiâ, cap. 6. dub. 6. n. 30. videturque communis Theologorum sententia cum S. Thoma in 3. Dist. 29. quæst. unica, art. 5. ad 3. estque expressa mens S. Antonini 4. part. tit. 6. cap. 3. §. 8. & aliorum. Idem tradit Aristoteles lib. 9. Ethic. cap. 8. ubi sic habet: *Verum est quod de studioso dicitur, complura inquam ipsum agere amicorum & patriæ gratiâ, & si opus fuerit, mortem obire.*

Probatur primò ex illo Joannis cap. 15. v. 13. *Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis;* ergo hoc honestum est, & in quibusdam casibus laudabile. Et sanè, si, quod communiter omnes docent, possit aliquis pro status sui defensione vitam periculo exponere, quidni idem pro statuere possit pro vitâ amici aut proximi conservandâ. Hinc S. Paulinus pro alio à servitute liberando, se tradidit servituti. Plus adhuc de Sanctulo præbytero refertur, qui ut diaconum quandam à morte servaret, ipse capitis abscissione mortem oppetiit.

Secundò probatur: In confesso est apud omnes posse filium pro parentis vitâ conservandâ suam amittere, idem ergo præstare poterit pro amico, imo & pro quocunque proximo; si enim semel liceat, semper licebit, eadem enim ratio virtutis ubique relucet, nempe honestas amicitia

I. Pro conf. vatione publicæ privatus quisque debet vitam profundere.

II. Bona nostra externa proximo in æquali nobiscum necessitate proferenda interduo largiri.

III. Honoris est vitam suam pro alterius vitâ conservandâ exponere.

IV. Hæc mandata est Tenentur facientia.

V. Dicitur quodam Aristoteles.

IV. Oportet posse aliquam vitam pro servandâ vitâ proximi profundere.

V. Qui moritur pro alio oppetit, id est mortem honoris in illo actu, per se præstat.